

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dias Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riuort

LA AURORA

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Móre, 6.—Taller d'encunacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N' Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Ja tenim Bisbe

Sembla que dia 10 d'aquest mes el Papa preconisà Bisbe de Mallorca el Rdm. Dr. Mn. Rigobert Domènech, això és, el va fer Bisbe de Mallorca. Fins ara només era Presentat per Bisbe, Admès per esser Bisbe; però no era encara Bisbe. Comensà a esser-ho an es mateix moment que el Papa el Preconisà, el Publicà come Bisbe.

Per lo mateix, Mallorca està d'enhonabona; e'hi estam tots es mallorquins; LA AURORA s'hi considera especialment.

Felicitam amb tota la nostra ànima el Rdm. Dr. Domènech come Bisbe de Mallorca, come Bisbe nostro, li rendim es nostro homenatge coral de sumissió, adhesió i obediencia i demanam a Deu que li concedesca totes les gracies i dons naturals i sobrenaturals per poder esser un bon Sucessor dels Apòstols per molts i molts d'anys. Amèn.

La Resurrecció del Crist

III

El sepulcre buit necessita una explicació, i això fonc lo primer que intentaren els inímic del Crist.

Ningú negà que el sepulcre fos buit. ¿Com e-hu havien de negar si no podien mostrar el cadàver desaparegut?

Examinem idò aquesta qüestió:

¿Com desaparegué el cadàver?

Sols dues suposicions son aquí possibles. O altres el tregueren o sortí el mateix.

El cadàver el tregueren altres?

¿Qui foren aquests altres? També aquí no hi ha més que dues suposicions possibles: o foren els inímic de Jesús a els seus amics.

En no esser els inímic o els amics, negú tenia cap interès de tocar el cadàver del Crucificat.

Que no foren els inímic de Jesús que el tocaren, no importa demostrar-ho, porque ningú més que ells tenien interès de que se conservàs ple el sepulcre. Res podríen desitjar més que tenir el cadàver per poder tapar la boca dels Apòstols. Sa desaparició del cadàver los trastornà i desconcertà. No queda idò més que suposar que foren els amics de Jesús els qui robaren el seu cadàver, i aquesta és

La hipòtesis suposició del robo.

Fonc la que adoptaren els jueus. A la predicació dels Apòstols, respongueren diguent: Els seus deixebles hi anaren a la nit i el robaren.

Però aquest intent d'explicació, entre altres defectes, té el de ser incompatible amb la conducta dels Apòstols antes i després de la Resurrecció.

Antes, durant la Passió semblaven una guarda d'euveies porugues que han perdut el pastor, i que per tot se

creuen veure el llop que les se vol engolir. El més agoserat de tots ells renega del seu Mestre davant una pobre criada. I aqueixa gent tan poruga i arrufada, que no saberen treure cara p'el seu Mestre davant una pobre criada. I aqueixa gent tan temorega i arrufada, que no saberen treure cara p'el seu Mestre quant vivia, havia de tenir el coratge d'anar a obrir la tomba rodrejada de centinel·les i robar el cadàver?

Ses centinel·les dormien

diuen ells mateixos i mentres dormien vengueren el deixebles i robaren el cadàver del Crucificat.

Si dormien no veren res; si dormien, no pogueren veure que els deixebles se'n duguessen el còs del Bon Jesús. Tot lo més que porien dir, que mentres dormien la tomba s'obrí i el cadàver en desaparegué. Però dir això és no dir res que servesca per acusar ningú. Devien dormir come marmotes per no temer-se de quant s'obrí sa pedra segellada del sepulcre. ¡Bona casta de testimonis! diu Sant Agustí; testimonis adormits!

Per aquesta part, idò, la suposició del furt, del robo, es una explicació sense fonament, un castell a l'aire.

Per altra part ¿com podien els deixebles tenir art ni part en la desaparició del cadàver de Jesús si ells mateixos no volien creure lo que deien les santes dones?

Es ver que el Crist, abans de morir, los havia parlat de la seua resurrecció. Però mai entengueren el significat de les seues paraules porque no sabien compaginar la mort del seu Mestre amb l'idea messiànica que tenien com tots els altres jueus. Ells creien que el Messias havia de triomfar esplendorosament de tots els seus inímic i per això verren trencades totes les seues esperances, quant el veren pres, condemnat i mort.

El Crist havia rebut mil vegades aqueixa concepció messiànica dels seus deixebles. «Desde llavors—diu Sant Mateu—comensà Jesús a declarar a sos deixebles que convenia anar a Jerusalem, i patir molt dels ancians i dels escribes i dels prínceps dels sacerdots, i morir i resucitar el tercer dia.» Però els deixebles no entenien més que l'havien de matar; res més los entrava dins el seu cap, com e-hu demostra el fet de que Pere cridà el seu Mestre a part, i renyant-lo li deya:

«Deu no hu vulga que succeesca això, Senyor; no, això no pot esser.»

Així s'explica que, quant veren mort el seu Mestre quedassen.

els apòstols abatuts.

Així com una gran ventada ajeu un canyar, així el drama del Divendres Sant va abatré els Apòstols en la seua fe i esperansa.

¿Com, idò reaccionaren i cobraren el coratge els Apòstols? ¿Com de tan covarts que eren, se convertiren en

Heroes incomparables

predicant la Resurrecció del Crist entre els morts? I no va esser un moment d'entusiasme irreflexiu el seu; porque durà tota la seua vida fins a donar la en testimoni de la Resurrecció del seu Mestre.

¿Es pot explicar aquest canvi amb el fet—encara que fos ver—del furt o robo del cadàver de Jesús? La mort de Jesús los hauria llevat el coratge i el seu cadàver els ho hauria tornat i

elevat a un grau tan heroic? ¿De que els hauria servit el cadàver? Tan sols de sebre més certa la mort de Jesús i que les seues esperances havien feta fetxida.

La qüestió.

¿Com desaparegué el cadàver de Jesús?

queda resolta en la seua primera part: «el cadàver no'l tregueren del sepulcre ni els inímic ni els amics de Jesús.

Ara falta veure com fonc que sortí ell mateix.

Si sortí ell mateix, fou o porque en realitat no era mort o porque havia resucitat. I vemostaquí devant.

L'Hipòtesis de la mort aparent.

L'esplugarem un altra dia aquesta bona de suposició, si Deu ho vol.

CLAR-I-NET.

Memories d'un desmemoriat

Es 1er de Maig amb escabetxo.

Ja hi hem tenguda tot aquest temps sa festa socialista des primer de Maig, impropriadament anomenada *des trebat*, festa que, segons totes ses apariencies, ja crema es vert i se coneix que esta deixada de sa mà de Deu i de ets homos. S'orga destremat des socialistes mallorquines quant ne dona compte, se vou obligat a fer-ho d'una manera tan freda, tan incolora, inodora e insabora, que sembla mes bé un «de profundis» a tal festa, que canten ànimes en pena.

Encara que mos vulga fer comprendre que sa funció des teatre «Victoria» contrapassàs de molt es desigs de sa Comisió organisadora i oferis un bon cop de vista per sa gentada que s'hi era aplegada, amb altres frases de *communi* des ritual periodístic, no obstant es lector que no badi i que hi vegi dos dits més lluny des nas, tot d'una endevinarà que la cosa anà més freda que sa pell d'un ca, i que per això no es estrany que es cronista potoi, de tant en quant, per daurar-ho. Si així no fos, no importaria que repetís, suposant malament amb això, que es lectors són curts de memoria, que es «teatre oferia un bon cop de vista, i que hi havia molts d'assistents... ¿Oficials també?

Es marratxiner Juan Mas romp es foc, recomanant molt s'unió, porque sols aqueixa fa sa forsa. Molts quedaren convençuts que, segons En Masset, los més avengut era casar se. I acabà diguent que, per capturar es lleó, s'havia de fer pressió... ¿Quina?... S'atmosfera o amb bombes? Es discurs d'En Mas contat des cronista de s'Obri, es amb poques paraules poc pa, captat, florit i roegat de rata o allò de *En Juan, quant va arribar, va dir: Ma mare, jo vengo...* (etc).

Llavò es president *concedeix sa paraula* an En Colau Company de sa *Marítima Terrestre*, qui comensa per dir que: es sa primera vegada que surt a rol·lo. ¡Oh fiet Colau! Deu te do molts d'anys de ventatge i enguany que no cont! Saluda es primer de Maig i aquest, tan... fresquet, li fa oreies de consul. Apenas bada boca i ja teniu oreia d'ase. ja es a fer escarada dins sa parada de s'esclavitut. Abans de

conèixer-se s'associació *Marítima Terrestre*, segons ell, tot es socis, eren esclaus; però venir tal associació i mudar tot de vert en blanc, fer ho una bassa d'oli, tot fou u; ara ets obrers son lliures. ¡Quina manera de pendre es pel més original i desenfreida! Acaba saludant sa bandera, dona un *¡visca!* amb tota sa forsa de ses manxes an es *primer de Maig*, a sa pau universal... I sa bandera quant sent tantes blaiures s'aferrà an es pal, com un infant a ses faldefes de sa mare vengent acostar-se a ell o parlar qualque bubota; i a Verdun, en l'rita fratricida, cauen a milenars ets homos... i En Colau, pensant haver fet un nin amb botes, s'asseu tot satisfet... Es president li lleva sa paraula per donar la an En Bernadet Galmes de sa *joventut socialista*, qui per prendre sa fua recula fins an es primer de Maig de l'any 1889, retreguent casos qui dormien. Segons En Galmés, quant es burguès ha tret tot es suc a s'obrer, li pega una cossa, tirant-lo dins l'hospital; i tant agrada aqueixa bataionada de s'orador an es barbatxos que l'escoltaven, que, com fa notar es cronista de «s'Obri» tots se posen aplaudir com si tenguessen el mal esperit dins el còs.

¿Havia de esser aplaudit un cas tan trist i peri-patètic com es de s'obrer, denunciat de s'eloquent *Graco* socialista? Per ventura es cas des grans burguesos qui mostren es camí de l'hospital an ets obrers després d'haver-los explotats, material i moralment, no se troba en ses persones des grans directors des moviment socialista-republicà, per exemple, de un Pauet Iglesias, Lerroux; i altres companys qui s'espluguen amb so mateix llum?

Després fa historia d'Inglaterra i Bèlgica i altres llocs habitats des nostre planeta i troba mal fet que ets espanyols, festetjant enguany sa memoria d'En Cervantes, s'aboquin tots a ses *plasses de toros* per donar culte a sa barbarie. ¿l voltros que creis passar per sabuts i il·lustrats donant culte a sa bárbara lluita de classes i altres gateries socialistes? Lluny està de noltros voler justificar gens ni mica ets espectacles vertaderament barbres i embrutidors de ses *corregudes de bous*. Tant és així que, si fóssem Ministres de la Corona, lo primer que manariem seria que sa bandera espanyola estigués cent llegos enfora de sa plassa. Però de totes maneres tant agrada an ets assistents que En Galmés tregués tot a un bolic Espanya, Cervantes, i barbarie, que le hi pagaren amb una bona racció de «moltes i llargarudes mans-balletes» En Galmés ja ha fet es jornal.

S'aixeca tot fresc N'Alzina i amb més coratge que un retgiment, envest tot dret s'ambició *capitalista* acuant-la come sa causa de que es camps de batalla estiguen massells de morts; per això s'ha de fer sa festa des trebat. ¿Que feis dijunis de lògica, germanet?

Que mos dispensi s'interèp de «La Perla» N'Alzina, si li feim avinent que no és sa ambició *capitalista* sa causa de tanta destrossa com fa aqueixa vergonyosa lluita europea; i que respecte an aquest particular, es socialistes han duita, no una estella, sino un bon rebassó an aquesta flamada, i per això los toca un bon callar o al manco dir fervorosament i ben fort: *mea culpa! mea maxima culpa!* amb uns cops de puny que los esfondrasse sa post des pits, i encara no farien, ni de un bon tros, lo que los portocaria davant aqueis camps de lluita ate.

pits de morts» ¿Que no estau amb mi, Sr. Alzina? I com sempre va l'història, la fa de la «La Perla» i de sa «Unió Tipogràfica», aplec de tipos es més gràfics i ridículs de Ciutat i contorns; li cauen dues llagrimes de cocodrill vegent que té tan pocs col·laboradors, protesta de sa lluita del Marroc i de ses injustícies des Govern amb sos vaguistes i bona nit si't colgues! ja veim En Jaumet Mari, aqueix Gran meneur o entabanador de ses multituds; esperant torn, amb foc dins ses sabates, cruixint-se, perque arribi s'hora de porer fer en públic quatre remeu-los esquerdats i per això fe uadetes an es President per que deixi mut N'Alzina i li doni sa paraula a ell.

Males llengos digueren, ja sabem que sempre n'hi ha de haver en tot, que En Marinet, per prendre més prest es cantet a N'Alzina se valgué d'aqueix medi tan enginyós: s'arramba a N'Alzina, fent es pagès, i li digué un poc fort a s'oreia:—¡Amarra, homo, que me dona de parer que son venguts, just ara, En Revenjoli, es Fora-viler i En Llorençet de ses jotes de «LA AURORA»! Lo cert es que s'orador perdé es fil de ses neules, ses comes li feren figa i casi li agafà un baticor de s'esglai. Aqueixa passada, prou que s'Obribrer tengué interès de deixar-la dins es tinter, pero així mateix e-hu dona a entendre, suposant que es lector més lloco hu endevinarà, sol que se fixi un moment en que sa crònica de sa festa no diu que acabà diguent, com posà d'ets altres, sino que acabà en sec protestant. Es cronista de s'Obribrer, un altre any, s'hi hauria de mirar un poc més contant fil per randa i a pedres menudes lo dit i succeït a sa festa major de l'any socialista. Se coneix que es un manyà avesat a fer-ho tot a escarada. Es cap i la fi ès arribada sa seua p'En Jaumet Mari, s'intre-pit de s'Agrupació Socialista o sia de «La de los tristes destinos», com l'anomenaria un altre estornell de beurada, En Galdós.

Però lo d'En Mari demana capítol apart i, com avui no mos hi cap, e-hu deixarem per dissapte qui vé.

LLORENÇET DE SES JOTES.

Guerra i Evangeli

II

L'anterior article aparegut baix d'aquest mateix títol i que exposava el concepte de guerra en l'Antic Testament, acabava preguntant: lo dit fins aquí, perteneix an el tema «Guerra i Evangeli»?

Si, contestam, en quant els conceptes morals de l'Antic Testament no son completament oposats an els del Nou. En les pàgines de l'Evangeli se troben freqüentíssimes alusions a l'Antic Testament, come font autèntica de les doctrines que hem de creure i dels preceptes que hem d'observar, i no hi ha motiu per excluir lo referent a la guerra. Basti recordar el capítol XI de la Carta de St. Pau an els Hebreus, que mos presenta tota l'història del poble escuït com un exemplar de fe. «Moisés, quant va esser gran, per fe negà esser fill de la filla de Faraó;.. per fe abandonà l'Egipte, no tement l'indignació del Rei... Per fe passaren els hebreus el Mar Vermell com si fos terra seca; mentres els egipcis, volguent fer lo mateix, quedaren sepultats baix de les aigües... Per fe caigueren les murades de Jericó, just enrevoltant les set vegades... I què diré ademés d'això? Perque me faltaria el temps cantant de Gedeó, de Barac, de Sansó, de Jephté, de David, de Samuel i dels profetes, els quals per fe conquistaren reines... foren forts en guerra i feren fogir exercits estrangers.»

Aquest es el «gran nigul de testimoni» an el qual han d'apellar també els

cristians, poguent també amb esperit de fe prendre part en la guerra i distingir-s'hi com héroes. Si la guerra i el servici guerrer fossen oposats a les màximes de la fe cristiana, mai per mai haurien pogut els cristians fer alusió a talsexemples.

Es cert que l'Antic Testament està lluny d'arribar a la perfecció moral del Nou; pero d'això no s'han de treure conseqüències exagerades. Deu no podia permetre i manco manar els Israelites res que fos absolutament immoral. El més gran i primer manament en l'Antic Testament, com an el Nou, es aquest: «Amarás ton Senyor, ton Deu, amb tot el teu cor.» El segón ès semblant an el primer: «Amarás ton proïsme, come tu mateix». Damunt aquests dos preceptes descansa i gravita tot el contingent de la Llei i dels Profetes, així com també tota la moral evangelica. Per lo que an aquests punts fonamentals no hi ha diferencia entre les dues Aliances.

La diferencia consisteix en que l'Evangeli predica una moral duita fins a la més alta perfecció i puresa; mentres que els Israelites, que, tot sortint d'Egipte, se trobaven a un nivell de cultura molt rudimentari, necessitaven educar a poc poc antes d'arribar a les més altes concepcions morals. Un bon pedagog no comensa por ensenyar lo més difícil, sino que comensa per lo més fácil.

Doncs Deu, qui es el millor i més amable pedagog, durant els coranta anys de pelegrinació del seu poble per dins el desert, l'anostrà amb signes portentosos i visibles del seu poder, misericordiosos unes vegades, i severes altres. Així com se fa amb els infants los prometia bens terrenals come golosíssims, si observaven la Llei; però no hi havia que pensar encara d'exigir-los totes les conseqüències dels principis morals en les seues més refinades aplicacions. An aquelles circumstancies, devia, si així es pot dir, contentar-se amb lo més rudimentari i preparar-lo per lo més perfect; però mai podem suposar que permetés res immosí.

També els Israelites sabien que hi ha guerres injustes (Jutges XI, 27); però segurament no pensaven com nosaltres sobre lo permés en guerra justa. Bon nombre de usances guerrereres seues mos repugnen. Si encara avui hi ha discòrdia de parers sobre la moral en la guerra, res d'estrany té que an aquell temps no fossen arribats a una aplicació perfecta dels principis morals a la conducta dels guerrerres.

El manament de l'amor an el proïsme era conegut dels jueus; però estaven lluny de creure que aqueix amor s'hagués d'extendre a tots els homos, anc que fossen inimics. Come poble sant havia d'evitar el contacte amb els aquests mateixos gentils?

«Els Israelites, principalment el seus Reis, se tenien ells mateixos come fills de Deu. El seus inimics polítcs eren inimics del Deu d'Israel. Ses seues guerres santes eren empreses a honra de l'únic Deu vertader i p'el bé del seu poble. La venguda del Crist posà terme on aqueixa religiosidat guerrera senyalant com exemplar la conducta de Deu, qui se mostra benevolent per tots els seus fills: com el Pare qui està en el cel, no limita el seu amor an els bons i justs, sino que cada dia fa sortir el sol p'els bons i per els dolents, el ciutadans del nou Reine de Deu, han d'estimar i fer bé fins an aquells qui no professen ni la mateixa religió ni la mateixa moral. L'aixamplitut universal de l'amor an el proïsme, ès la novetat més grossa que mos dugué Jesús. D'aquest modo el Crist limità el seu Reine a l'esfera religiosa i moral, i volgué que desaparquessen les competencies religioses nacionals, com e-hu demostrà la seua paràbola del compassiu semarista». Això escriu En Carles Beuz damunt els «Estudis bíblics» vol. XIX, 1er qua-

derm, 1914: «La situació de Jesús envers de l'antiga Llei.»

¿Condamna idò l'Evangeli tota guerra amb aquell precepte de l'amor universal an el proïsme? ¿Significa l'actual guerra mundial la bancarrota de l'Evangeli, com qualcú s'ès atansat a dir?

Un altre dia hi contestarem, si Deu ho vol.

FELET.

¡Ja som tots rics!

(Comedieta d'En Bri-Fi)

Personatges

L'amo'n Pau, amo de de la fonda.
D. Martí, oficial de cavalleria.
» Mateu, cessant.
L'amo'n Xesc, pagès.
En Perico, estudiant de misser.
» Goriet, » de medicina.
» Pepito, » de comerç.
» Tòfol, criat.
» Tià assistent.

ACTE I

Entre bastidors molts d'al·lots que cridaràn quant serà hora.

L'escena representa un menjador d'una fonda de mig pel.

ESCENA 1.^a

(L'amo'n Pau i es tres estudiants.)

L'amo: Ja vos ho he dit. D'avui no passa; o afliuiau la mosca o a buidar s'ha dit!

Goriet: Pero, l'amo, teniu compassió...!
Perico: L'amo'n Pauet, misericordia...!
Pepito: Per amor de Deu, no siau tan cruel.

L'amo: Deixau-vos estar de músiques! no vaig de rondaies! O pagau! o arruix!

Tots tres: ¡Misererè nobis!
L'amo: ¡Que misereres ni misereris! doblers vui jo, i no llatinades!

Perico: ¿Voleu doblers? Doblers tendreu...

Ets altres dos: Si, senyor! Vos pagarem fins a doblar i maia.

L'amo: Ell fa tres mesos que no he vista una treseta...!

Perico: Vos don paraula...

Pepito: I jo també...

Goriet: I jo més que ets altres...

L'amo: ¿Paraules? Si ja no hi crec en ses vosters paraules! Que no parl ben clar jo? Són doblers que necessit són quartos que vui!

Perico: ¡Uepl a poc a poc! Això de quartos, sa veritat, bé sabem que es nostros quartos més tost pareixen lloguerres, que no habitacions de persones.

L'amo: Idò així! ¿Vol dir per sis miserables reials que me pagau, ès dir, que m'haurieu de pagar ¿que voldrien un primer pis des Gran Hotel? ¡Quina poca alata!

Goriet: No, i per lo que mos donau per menjar, més valdria estar a La Misericordia...

Pepito: I un pa més dur que mos dona, que no el voldrien menjar ni ses rates...

L'amo: ¡Aquesta si que m'ès blava! ¡Encara me quexaria! ¡Sobre totl sortiguem-ne d'una vegada! ¡O avui hora-baixa me pagau o a altra banda falta gent... (Ja com que anar-se'n.)

Perico: (L'aura) Però veniu aquí... ¿I ara no veis que si mos deixau morir de fam... en sortireu perdent...?

L'amo: ¿Com ès ara?

Perico: (Ets altres dos escolten amb molta atenció.) ¿Com ès ara? Que si mos deixau morir de fam, haurieu de pagar es tres enterros, i mos haurieu de fer dir unes quantes misses...

Ets altres dos: Ni més ni pus...

L'amo: Però en seré sortit d'una... males pècores...!

Perico: Mirau vos pagaré, tot d'una que obriré es meu bufet.

L'amo: Si, bufa, bufa...

Goriet: I jo tot d'una que tendré malalts...

L'amo: Menescal seràs tu i no metge...

Pepito: I jo tot d'una que seré comerciant...

L'amo: ¿De porcs magres?

ESCENA 2.^a

(Dits i l'amo'n Xesc. En Tòfol sortirà quant el cridaràn)

Xesc: (Entrant.) Bonol i aquí ¿que dinau o no dinau mai?

L'amo: A l'instat seréu servit...

Pepito: (Apart.) Vaja un aliardol!

Xesc: Idò treis-me sopes amb ous.

L'amo: ¡Tòfol du-te'n aquest homo i dona-li lo que demàn.

Tòfol: Veniu, l'Amol veniu i dinareu?... (Se'n van tots dos.)

ESCENA 3.^a

(Dits i es Capitá)

Goriet: Bono, l'amo, ¿que som amics o no hu som? Mirau que tots tres som homos de bé, honrats, uns models de joves, estudiosos, puntuals...

L'amo: Segons i com. Lo que ès en so pagar...

Capitá: ¡Senores! ¡la gran noticia!

L'amo: ¡Ola D. Martí! ¿qué hi ha res de nou?

Capitá: ¡Tant no hi hagués!

Pepito: ¿Que ha tret sa grossa?

Capitá: Més ferest que això...

Perico: ¡I ara qué diu? ¿qué ès estat?

Capitá: Una cosa tremenda mai vista...

ESCENA 4.^a

(Dits i es Cessant.)

Cessant: (Tot fent bols.) ¡Vival! ¡vival! ¡vival! ¡jara ès sa nostra!

L'amo: Pero bonol! ¿qué passa? Pareix que tothom va a l'aire.

Goriet: ¿Que ja l'han colocat a vostè?

Pepito: ¿Que ja té destino?

ESCENA 5.^a

(Dits i en Tià.)

Tià: Mi capitan! ¡fuera pobres! ¡Viva el dinero! ¡abajo el rancho! ¡Viva La cantina! (Lira sa gorra a l'aire)

ESCENA 6.^a

(Dits i l'amo'n Xesc i En Tòfol)

Xesc: I ara? ¿qué ès aquest rebumbori?

Tòfol: (Amb un diari amb sa mà) L'amo'n Pau, ja som tots rics!

L'amo'n Pau: ¡Retenta gomes! ¿que en sortirem? explicau-vos d'una!

Goriet: Jo estic astorat...!

Pepito: Pareixeu boigs!

Perico: ¿Que ès entrada sa Repartidora?..

Tòfol: No hu haguésseu dit!

(Se sent tocar Sa Masellesa, primer de lluy i llavó més fort. Cris de ¡Viva sa Repartidora! ¡abajo los consumos!)

Capitá: Veiam! callau! ¿que ès això que sent?

(Tots se posen a escoltar)

Tià: ¡Viva sa Repartidora! ¡Abajo los Melitares.

Capitá: ¡Veïes, si te arribarè!

Tià: A la orden mi capitán! (fent es saludo, quadrant-se.)

(Va mancabant mancabant sa música i es cris).

Pau: No res, ja se'n van. Però explicau-vos! ¿qué ès estat això?

(En Tià, En Tòfol, es Capitá amb un pic)

Xesc: Veïes! ¿que ha de esser!

Tots: ¡Uepl Uepl! callau voltros, caganius! i parli vostè tot sol, veiam si així mos entendrem!

Capitá: ¡Ben dit! digal digal!

Heu de pensar i creure que es Govern de sa República que avui tenim, m'ha publicat un decret damunt es diaris...

Tòfol: Veltaquí!

Xesc: ¿Vols callar? ¡bon rellissal! Veïes!

(Ja com que voler-li pagar)

Tòfol: ¿An'e qui? a mi?

Amo: ¡Coranta gomes! (Depantant-los)

Capitá: ¿qu'è n sortirem...?

¡Silenciol (Lletgint). «El Gobierno de esta República, mirando por la felicidad de sus súbditos y rompiendo con el antiguo y negro obscurantismo, viene en decretar lo siguiente:

(An en Tià) ¿Que hu entens tu?

(An En Tòfol) Ni gota!

Xesc: ¿No sabreu callar, alicorns?

Capitá: 1.º Desde las doce de la mañana de hoy, se entrarán en las Alcaaldas de Barrio, a cada ciudadano billetes del Banco Nacional.

Perico: ¿Que heu sentit siular, l'Amo'n Pau?

Pepito: ¿No vos ho déiem que cobrarieu?

Goriet: ¡Billets i tot...?

Xesc: Re-de-mil carretades de faves ceïades! ¡quina xarrerai! ¡dexau lletgir el senyor!

Capità. ...del Banco Nacional por valo de cinco mil pesetas por cabeza...
Pau. Me pens que m'acubaré...
Capità. ...por cabeza, para que no haya bicho viviente que se quede sin comer. 2.º Todos los días primeros de mes se repetirá la repartición...
Tià. ¿Que també mos donarán ses sobres?
Tòfol. ¡Calla golafrel! (Callen perque En Xesc los amenassa)
Capità. ...la repartición de otro 5'000 pesetas, hasta los siglos de los siglos.
Tots. ¡Amén!
Estudians. ¡L'Amo'n Paul! ¡l'amo'n Pauet! (Vobrasen).
Pau. Deixaume tranquil.
Xesc. ¡Bonol! ¿que devem somiar o estam tots moixos? Perque això de regalar-mos a tots i cada un de noltros 5000 pesetas cada mes tots es mesos?... Cal... cal... cal... això pareix cosa de bruixes...
Capità. Doce de la mañana... Alcaldia de Barrio... cinco mil pesetas (acentuant cada sílaba) ¡Ay! l'amo'n Paul, l'amo'n Paul!
Tòfol. ¡Bonol! ¿que feim?
Tià. ¡Això dic jo! ¿que feim? ¿que cobram o no cobram?...
Capità. Calma! Calma... Aquí lo que convé fer, és que un de noltros vagi a provar fortuna
Tòfol. ¡Ja hi vaig! (to com que anar-se'n hi)
Xesc. ¡Uep! ¡Uep! No córregues tant... Ature't! i deixa parlar es Capità.
Capità. Idó, com deia, jo trob, que un de noltros ha d'anar a provar, a veure si'l paguen, i llavò ja hi anirem ets altres...
Tots. Ben parlat!
Xesc. ¿I qui ha d'ensatar sa posta?
Peric. ¡Foil! qualsevol
Xesc. ¡Qualsevol! ¡qualsevol! i qui es qualsevol
Tià. Ja hi aniré jo...!
Xesc. ¡Calla, betzoll que, en vore't ¿comparèixer...
Tià. ¿Qué? ¿veiam! digau! ¿qué? ¿qué farán?
Xesc. ¡Sabs que seria de fácil! (amenassant-lo)
Tià. (Escupint-se a ses mans) tocaume i sou difunt!
Pau. (Departint-los) ¡Ja hi tornam esser!
Pep. Voleu callar tots? Jo trob que hi hauria d'anar D. Martí; i així, si fés una mena, això de ses 5000 pesetes, en so sabre hu aclariria tot.
Tots. ¡Ben pensat!
Capità. ¡Ara mateix! Tià, vina amb mi.
Tià. ¡Present!
Capità. ¡Firmes! (En Tià ha de fer tots es moviments que es Capità anirà dient) Med a vuelta a la derecha! ¡De frentel! Mar...
Tià. (Sen van marcant es pas)
Tià. ¡Uno, dos! uno dos! uno dos!

N'Arnau

X

Quant tornava de Sóller, ja me va ocórrer que me convendria veure el Rt. Sr. Vicari des llogaret a on N'Arnau passava s'estiui amb ses Ties, per entre-sentirme de com s'hi manetjava i quines veus corrien d'ell per allà; però jo no coneixia tal Vicari, i era un poc massa escruu haver-m'hi de presentar de cop i bolei a demanar claricies de s'estornell de So'n Palafanga, perque m'exposava a pegar esquenada, vui dir que el Sr. Vicari, se mantengués dins sa més absoluta reserva, perque una persona de cara i uis, si no és un paner foradat, no s'amolla mai a dir tot quant sab d'un altre si parla davant gent desconeguda. Així és que vaig creure que no'm quedava altre remei que veure si trobava cap amic que conequés d'aprop aquell Rt. Sr. Vicari i que m'hi pogués fer coneixent.

Cerca qui cerca de la Xeca a la Meca, des cap de mesos en trob un d'amic que era tot una cosa amb aquell bo de Vicari, i més me digué:

—Tal dia ha d'esser a Ciutat per fei-

nes. Ell sempre posa a casa; tu vina a dinar amb noltros i poreu conversar fins que estigueu associats. Tot d'una que ell arrib, jo ja l'enteraré de qui és tu i de lo que cerques; i així, com vos veureu, ja no li vendrà de nou.

Poreu fer comptes si me foren bons doblers allò que me digué tal amic: no s'escapà d'una aferrada p'es coll i ben estreta

Arriba aquell dia i damunt la una jo m'enreca a ca-aquell amic meu, i el me trob umb un capellà d'una corantena d'anys, alt com un pí, primetxol com un jonc, cara d'aspi, tot nirvi, que ets uis li ballaven, franc i simpàtic i agradósissim de conversa.

L'homo, com jo m'hi vaig presentar, ja estava enterat d'allò que jo cercava; amb lo que li havia dit aquell amic, tot d'una ja me parlà com si fóssim estats amics véis.

Mos posam en taula i aquell amic mos donà lo que se diu un dinar de reis. No mos succeí gota allò que diu s'adagi que *eueia qui bela, pert es bossi*; noltros *belàrem*, vui dir, rallerem p'es colzos, pero mai perdérem ses manades p'es rostro; férem tots una lletra de primera.

Dinats, mos n'anam a prendre es café dins es despatx d'aquell amic, que rompé es foc demanant an el Sr. Vicari què dimoni era aquest Arnau de So'n Palafanga de qui m'havia sentit parlar tant, perque jo li havia contades ses meues eixides a Lluchmajor, Felanitx i Sóller per aclarir sa seua vida i miracles.

El Sr. Vicari feu una riada ben fresca com seufi que l'investiem per aquell vent

—Ah sí, digué ell: *N'Arnauini Achille Gorgheti Amplabucca*, que ha de donar es brou i fer menjar pòls a tots ets operistes del món amb sa seua veu de baix colossal, mai vista ni oïda. Però tot això hu du amagat davant es de ca-seua, davant tothom des llogaret. Jo, si en sé res, e-hu hē pescat devers Ciutat, i me'n guart com de caure de parlar-ne per allà a negú per no fer fellones dues Ties que té, que per sa seua blaiura i curtedat són sa culpa de tot lo que passa i passarà a N'Arnau. Allà passa come futur Rector i Canonge i no sè que més; però tothom, fora ses Ties, ja veu que ni serà Canonge ni Rector ni Capellà. A So'n Palafanga missatges i guardians ja fa temps que li veren la tela, reparant que quant és allà per vacances, se mira ses al-lotes de coa d'ui i que hi va bruijat per atalaiar-les, tan si son figaraleres, com aplegadores de melles, com cuïdores d'oliva; però és el dimoni per sebre-hu dissimular perque son pare o sa mare no le hi aglapesquen. Per això és que ell no s'hi atura gaire devers So'n Palafanga. Li diu millor amb ses Ties an es llogaret. Allà pareix un St. Lluís amb ses coses que fa per dur engana-des ses Ties i ets altres beneïts. An es que són un poc vius no els engana mica; ja veuen que, en cas d'esser un St. Lluís, és un St. Lluís de Comedia, un farsant en tota s'extencio de sa paraula.

Es un gust veure com emblanquina ses Ties: tot lo dia los canta *Credos i Glorias i Magnificats i Tantum-ergos i Pare nostros i Ave-Maries*. I hi ha que confessar que les canta molt bé, perque reialment sa música és es seu caire foguer; i encara que no tenga tanta de veu com ell creu, en té així mateix, i llavò que la sab manetjar admirablement. Aquelles dones ses Ties, com senten allò, e-hi xalen una cosa de no dir, i conviden ses seues amigues, i devegades sa casa s'umpli; i es vespres, sobre tot, ha succeït aplegar-s'hi mig poble allà davant per sentir sa cantoria. Ses Ties cuiden a fer'ui de satisfacció, i s'esclamen:—Això és un cell! ¿No és ver que hu és com un cell? ¡Quina gracia que li ha feta Deu an aquest nebot nostro d'aquesta veu! I tothom los dona raó, i sempre que N'Arnau fa una returada, romp una descàrrega de mans-balletes mai vista.

A mi me fa molt bon servici a l'esglesia perque sempre vé an el chor a cantar; vaja me du el chor!

—I vostè, vaig dir jo dir an el Sr. Vicari, no l'avisas sobre es seus estudis i sa seua manera de procedir devers Ciutat?

—Li diré, D. Pau. No ha sentit dir mai: *si sa bistia no va de beure, no hi ha que siular?* Jo un temps l'avisava i fort; però vaig arribar a veure que tot era rentar es cap a s'ase, perdre es temps i es lleixiu. Sí, me vaig convèncer que era per demés, que N'Arnau no te compostura, i que qui se posarà entre ell i ses Ties, en sortirà nafrat, per lo blaies i xemaroes que són aquelles donetes, que per altra part són es dos estalons més forts de sa meua esglesia; si elles no m'abocaven així com m'aboquen, jo no sè com e-hu hauriem de fer per sostenir es culte i sa partida de funcions que feim.

—¿I amb bones paraules, digué aquell amic, no les porieu fer comprendre que N'Arnau les engana?

—Ja se veu que no les coneix, digué el Sr. Vicari an aquell amic. Estàn tan alabades amb N'Arnau, que, si los diuen res contra ell, se destremen, i ja no volen sebre res pus d'aquells que los han parlat. ¡Si n'hem haguda raó amb l'Amo mateix de So'n Palafanga, es seu germà, i sa Madona, que ja hu veuen que N'Arnau no s'acaba de portar bé i que hu troben que ses seues ombres no hu són d'haver d'esser capellà; i això que no saben tot lo que hi ha davall es terròs, lo que fa N'Arnau devers Ciutat, perque ells tenen es seu bull devers So'n Palafanga, que és un lloc de moltes de feines i mal-de caps, només venen de correuguda a Ciutat per pagar ses *terces* an es Senyor; i, encara no arriben, com ja frissen de tornar-se'n, com si tenguesen foc dins ses sabates. I, sobre tot, són ses Ties que paguen i que paguen amb molt de gust; i veuen tan l'Amo com sa Madona que, si los tocaven N'Arnau per res, el dimoni en passaria i que serien capaces de girar es testament. Jo hi he pensat mil vegades si convendria parlar los clar per treure N'Arnau des perill gros que corre de resultar un perdut en tota s'extensió de sa paraula; però sempre e-hu deixat anar per por de dur-me'n s'amut p'es cap i comprometre sa sort de sa meua esglesia sense cap profit. Si l'Amo o sa Madona o ses Ties venien a demanar-me de parer i que los parlàs clar, a-les-hores e-hu faria; però encara és s'hora que hagen de donar tal passa. Per això jo me mantenc dins una prudent reserva, esperant... ets *aconteixements*. Jo sé que N'Arnau enguany no és anat casi cap dia a Monti-Sión, a ses classes a on estava matriculat, que l'esborraren de sa llista per a Nadal, que no s'és examinat, que festetja una tal Floripes Puixorau i que pert s'ase i ses magranes amb sa música i es cantar, i que se prepara per esser operista; però jo m'ho guart dins es gavaig i me'n gorderé com de caure d'ensatar-ho ni motar-ne a negú des llogaret, perque a mi ni m'hi va ni m'hi vé res en tot això, i ja plorarà qui serà sa mare. I me sembla que es plors serà prestet perque no crec que aquesta comedia que hi ha tan de temps que N'Arnau representa, se puga allargar gaire; crec que aviat es bony esclatarà, i seràn ferests ets esquitxos devers So'n Palafanga i ca-ses Ties. Jo malavetjaré estar a redòs. N'Arnau, com he dit, passa desira per sa Vicaria i es diumenges i festes no falta mai an el chor, i me parla de música d'esglesia i des temps, però no s'molla gens, està tancat, no mota mai des seus estudis ni des seus plans; fa es desentès i jo també. Això sí me guarda totes ses atencions i me mena un respecte fora mida. Sens dupte hu fa per dur més enganades ses Ties, que me fan fins i tot llàstima com les veig que van tan tapades i enganades respecte de N'Arnau, que també me'n fa de llàsti-

ma i rabia an es mateix temps, perque després de tot no te mal cor ni es cap dolent, sino un vanidós de marca, un superbiós an es darrer grau, que se creu esser tot lo mon i que no hi homo per ell i que ha d'aplanar el mon i que tothom li ha de fer *sanctus*. Com se suposa, ell serà es primer que sofrirà ses conseqüencies, perque serà ferest quant son pare arrib a sebre tot lo que passa; estic segur de qu n'hi farà una d'ase i seca, que s'hi posarà sa mà i no li valdrà anar-se'n a penedir a Roma. Aqueix dia, quant ses Ties veuràn tot s'endiumenjat, des disgust batràn es peus, torceràn es coll i ¡cap a veure St. Pere!

—Jo lo que no sé, me vaig exclamar jo, com son pare no se'n és temut en tan d'anys de tenir s'al-lot per Ciutat. Si fos un homo curt de tei, una gallina-orba, se comprendria així mateix; però diuen que es un homo tan desxondit...

—Li diré, diu el Sr. Vicari. L'Amo és un homo desxondit per dur una possessió, per conrar sa terra, per cuidar es bestiar, per treura tot es suc a sa taronja de So'n Palafanga; tot es seu bull és això. I en lo de N'Arnau no s'hi és aficat gaire per no fer fellones ses Ties, allà on elles l'estimen tant i el sostenen a ses escoles i li fan raig i roi de diners. Si an es llogaret e-hi hagües altre estudiant, ja es segur que hi hauria escampades ses fantasies i balandines de N'Arnau, i son pare faria estona que el se'n hauria menat amb un quern de coses an es posterme a So'n Palafanga; però allà son ben clares ses noticies que arriben de Ciutat; i, amb sa polissonada que N'Arnau du, amb lo gran hipòcrita que és, ha aturat que la cosa s'escampàs i que sa gent no sapia es net de sa penyora. Sa gent ja veu que N'Arnau no du camí d'esser capellà, maldament el vegem anar a cantar an el chor diumenges i festes, maldament se cuidi esgargame-llar a ca-ses Ties canta qui canta *Credos, Glorias, Te-Deums, Magnificats, Pare-nostros, Ave-Marias*. La gent té bon nas i no se'n fien de tanta música celestial, i estàn ben segurs de que hi ha cosa davall es terròs i esperen que un dia o s'altre esclatarà es bony i se des-taparà tota sa cosa i s'acabarà tota aquesta comedia, perque tothom, fora ses Ties i son pare i sa mare, n'estàn ben convençuts de que N'Arnau no és més que un comediant, que, si és ver que sab representar es paper a la perfecció, també és ver que p'es qui no baden i van uis espolsats, mostra sa fillassa.

—De manera, vaig jo dir, que vostè, Sr. Vicari, creu que tot aquest entruyellat de N'Arnau se desfarà prest i que acabarà malament.

—A mi, diu el Sr. Vicari, no me cap gens ni mica de dunte; i jo voldria que fos prest per bé d'ell i de tots es de ca-seua, perque són massa bona gent.

Seguirem conversant una bona estona més sobre aqueix cabermoni de N'Arnau, fins que se feu tart, i el Rt. Sr. Vicari se'n hagué d'anar a fer unes quantes feines que tenia, i jo que ja feia falta ca-nostre. Així que deixàrem tot sol aquell bon amic que mos havia tenguts a dinar i obsequiats come Papes i cadascú prengué per son vent.

PAU FORA-EMBUIS

Un Jardí¹

Jo sé un jardí
 que és molt preciós;
 flors de tots colors
 s'hi poren cuir.
 Qui n'hi cuirà
 serà venturós,
 i tot gloriós
 en el cel n'irà,

¹ Replegada de la madona Juana María Ferrer i Gili, de Manacor.

i allà veurà
lo garrut que és Deu,
i lo peuet seu
anirà a besar,
i la seua Mare
present estarà
i ell tot content
la se mirará,
i dirà:—Gran Reina,
amb vos vui estar!
Qui no'n cuirà,
serà desdixat,
amb tots els dimonis
serà condemnat.
¿No sabeu quin és
es jardí que sé?
Aquelles cinc llagues
que'l Bon Jesús té.

Es corpet des pou d'En Gatell

I heu de creure i pensar i pensar i creure que Na Francina comensà a tenir mal de ventre i mal de ventre sobre lo que devia fer i deixar de fer es *Corpet* tancat tot lo sant dia i tota la santa nit dins sa seua cambra, just fent ses dues sortides quant ella s'aixecava es dematí i quant se'n anava a colgar es vespre.

—¿Què deu fer, deia ella, aqueix *corpet* tot sol i tancat sempre dins sa seua cambra? A mi negú me treurà des carabassot que no sia qualque cosa més que un *corpet*! Es segur que és un encantament! ¿I no vendria un àngel del cel a dir-me com e-hu hauria de fer per desencantar aquest *corpet*? ¿Qui sab si és qualque fii de rei o cosa per l'estil?

Això li picava fort a Na Francina, i arribà que no pensava amb altra cosa, i aquella idea no la deixava viure, fins que un dia digué:

—Ja no puc pus! M'he de treure es gat des sac sobre lo que és aqueix *corpet*! Venga lo que venga, jo hu he d'aclarir! Arrisca la ventura! que qui no s'arrisca, no pisca. Anit mateix m'he d'aficar dins sa seua cambra, i he de veure si és *corpet* o *corpetó*!

¿Què me'n direu? Ell Na Francina feu tenir vera aquella promesa. Es vespre, com es *corpet* li sortí, que ella se'n anava a jeure i li va ha'er dit—*Bona nit, corpet, que Deu mos do!*—se tanca dins sa seua cambra, però no se despuia ni se colga, sino que, vel-la qui vel-la, devers mitja nit pren mistos i una candelina i ¡cap a sa cambra des *corpet* manca gent!

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, com empeny sa porta, sa porta s'obri, ella se'n hi entra de puntes de puntes i paupa qui paupa; topa a un lliit, e-hi passa ses mans, e-hi troba un còs de persona, aquí encèn un misto i amb aquell misto encèn sa candelina; i me veu estirat damunt aquell lliit un fadrinet d'una vintena d'anys ben taitat de totes ses parts des seus còs, blanc i vermei, sa cosa més polida i galanxona, que dormia lo més a pler.

I ¿què fa ella? Li acosta a sa cara sa candelina per contemplar d'aprop aquella garridesa, i la mala sort volgué que li caigués una gota de cera damunt una galta d'aquell fadrinet; i tocar-li aquella gota sa pell i fer un tro d'aquells més aixordadors i escardats, fonc tot u.

Ambaquell tro descomparegué aquell jove adormit, aquella cambra, aquell palau, aquell jardí; i Na Francina se trobà dins un camp ermàs, sa cosa més desolada, sense sebre per on prendre.

S'hagué d'asseure des retgiró i des trastorn. No sabia que li passava, se creia somiar; però aviat se convencé de que esta a ben desperta, i romp amb un plors desfet.

Passaren hores i hores, a la fi apuntà aubà i llavó sortí es sol.

Camina caminarà, demanava a tot-

hom que veia cap a on havia de tirar per fer se prop de Campanet.

Com e-hi arribà, ja era hora baixa de tot; i no vos dic res s'alegria que tengueren son pare i sa mare i ses germanes com la veren, allà on ja se creien no veure-la pus mai.

—Però què és estat això? li demanaren. ¿Com és que tornes? ¿Com t'ets campada tot aquest temps? ¿I es *corpet*? ¿Què ha resultat ésser aqueix bo d'animaló?

Na Francina les contà fil per randa tot lo que li havia passat dins es jardí, es casal i sa cambra des *corpet*, i aquella gent romangueren amb sos cabeis drets; no se'n sabien avenir.

Però ¿que me'n direu? Ell lo endemà d'esser arribada Na Francina a ca-seua, es sabateró era sortit a passetjar per fora-vila, sense adonar-se'n sortí an es *Pou d'En Gatell*, i *tac!* li com pareix es *Corpet*, que li digué:

—Supòs que Na Francina és a ca-teua.

—Si-fa que hi és! diu es sabater, tot incorregut, fent-li mals averanys aquella topada des *Corpet*.

—Bono! diu s'animaló. Na Francina me'n feu una com un covó. Tocava torcer-li es coll; però per compassió que'm vaig tenir, només la vaig fer botir dins un camp ermàs per que, si volia, pogués tornar a ca-teua. Però això no cregues que puga romandre així: o me dus demà mateix an aqueixa hora Na Bet, sa fia segona o sa bossa que te vaig donar, que es *doblers no s'hi acaben mai*, romandrà buida, i la poràs posar amb aigo sal.

Poreu pensar quina cara degué fer es sabateró com sentí aquell rossinyol. Se'n anà a ca seua cap baix, mújol i alís; li demanaren que tenia, no hu volia dir, però a la fi hu amollà.

—Jesús! digué Na Bet, com sentí es manifest de son pare. No estiguen trists ni ploreu per res d'això ni per altre tant. Així com e-hi anà Na Francina, e-hi aniré jo, amb sa ventatge damunt Na Francina que tot d'una ja sebré lo que Na Francina hagué mester tant de temps per aclarir-ho.

Que me'n direu? Ell lo endemà es sabateró avisa Na Bet, d'amagat de sa dona, de Na Francina i Na Catalina, i ¡cap an es *Pou d'En Gatell* s'és dit!

E-hi arriben, i m'hi troben es *Corpet* que ja los hi esperava.

—Si que t'ets portat com un homo! diu es corpet au es sabateró.

I dirigint-se a Na Bet, li diu:

—Bono! ¿i tu que vols venir?

—Si mon pare hu vol, sí! respòn ella. Vui estar sempre baix de s'obediencia de mon pare.

—¿I baix de sa meua? diu es *Corpet*.

—També! diu Na Bet.

—Idò ja porem ésser partits! diu es *Corpet*.

Se despedeixen des sabateró, que ses llàgrimes li queien de quatre en quatre, com veia Na Bet que se'n anava amb so *Corpet*, ben exposat a no tornar-la veure pus mai; i se'n tornà daixo daixo cap a Campanet.

Mentres tant es *Corpet* i Na Bet s'afiquen dins es *Pou d'En Gatell*, prenen aquella mina de davora s'aigo i es *Corpet* davant davant, i Na Bet darrera darrera, dient sense aturar-se lo que li havia comanat es *Corpet*:

—Damunt fuia, davall fuia; damunt fuia, davall fuia.

Arriben a s'altre cap de mina, i se troben dins aquell mateix grandió jardí amb so casal a's mig.

Es *Corpet* li mostra es *jardí*, llavó l'entra dins es casal, la mena per tot, i llavó li diu:

Res, t'estaràs aquí dins fins altra orde. Per berenar, dinar i sopar no tens més que asseure't en taula, demanes lo que vulques, i tres ombres t'ho treuràn. Dues coses només te comàn: que mai entris dins sa meua cambra que jo no t'hi cridi; i que, tot d'una que t'aixecaràs cada dia has de sortir an es portal de sa teua cambra, jo passaré, i m'has de donar es *bon dia!* I es

vespre, en anar-te'n a colgar, te retornaràs, també an es portal de sa teua cambra, jo tornaré passar, i me donaràs sa *bona nit!*

—E-hi ha res pus que comanar-me diu Na Bet.

—Res pus! diu es *Corpet*, i descomparegué com l'ànima de Robert.

Se fa hora de sopar, i Na Bet s'asseu a sa taula, i diu:

—Ara menjarà unes sopes en col i un talabant de sobrasada!

I encara no hu hagué dit, com *tac!* s'entreguen ses tres ombres: una amb una greixonereta de sopes, s'altra amb un fil de sobrasades i s'altra amb una bona llesca de pa, que vos assegur que no era de madastra.

Se cala Na Bet aquelles sopes, s'empassola un bon talabant de sobrasada amb aquella llescarra de pa, i ¡cap a sa seua cambra! per anar-se'n a jeure.

Se retura un poc an es portal, passa es *Corpet*, i Na Bet li diu:

—Bona nit, *Corpet*, que Deu mos do!

—Bona nit, al-lota! diu es *Corpet*, i descompareix.

Na Bet se tanca de part-dadins, se despuia, se colga, s'adorm.

Lo endemà dematí, sol sortint, se dexondei, pega cossa an es llensol, se vest, se renta, surt an es portal de sa cambra i *tac!* passa es *Corpet*.

—Bon dia i bon any, *Corpet*, que Deu mos do! diu ella.

—Bon dia, al-lota! diu ell, i descompareix.

Na Bet se'n va an es menjador, s'asseu en taula i diu:

—Ara me vendria bé de tot per berenar una bona truita d'ous amb sobrasada!

I encara no hu hagué dit com zas! se presenten sos tres ombres amb sa truita, es pa, s'aigo i es vi, le hi posen davant, i ella dassa qui dassa, i ¡bons budoixos! i al punt e-hu hagué llevat tot des vent. Se passa es torca-boques p'es morros, pega una bona tìmbola de vi, i ¡cap a trescar per dins es jardí! per veure i contemplar sa partida de coses que hi havia tan garrides i delitoses.

Tresca qui tresca per allà dadins, se fa hora de dinar, i cap an es menjador! S'asseu en taula i diu:

—Bona dinada faria d'arros engrogat, gall farcit i porcella rostida!

Dir això i compareixer-li ses ombres amb tot aquest recapte, fonc tot u.

La dona s'hi aborda i no deixà rois ni llepaina dins cap plat, i ¡cap a passetjar-se per dins es jardí! perque hi xalava una cosa fora mida.

Com se'n temé, fou hora-baixa, se'n vengué s'fosca, i ¿què fa ella? S'espitxa dins es menjador, s'asseu en taula, i diu:

—Una greixonereta de sopes en col i unes costelles en patata me vendrien de primera per sopar!

I ses tres ombres zas! li presenten sopes i costelles, s'ho empassola tot amb un sant-i-amèn i ¡cap a sa seua cambra! per anar-se'n a posar ets ossos de pla.

Se retura una mica an es portal, passa es *Corpet*, i li diu:

—Bona nit, *Corpet*, que Deu mos do!

—Bona nit, al-lota! diu ell i descompareix.

Na Bet sa tanca de part de dins, i diu:

—Jo no seré tan beneita com Na Francina, que consentí estar aquí dins tota solina setmanes i setmanes, mesos i mesos. Lo que s'ha d'empenyorar, que se venga. Anit mateix me'n hi vaig dins sa cambra des *Corpet*, maldament ell no m'hi crit, veiam si hi trób aquell jo vet an bell-homo i tan ben carat que hi trobà adormit Na Francina. Lo que aniré ben alerta a que no li caiga cap gota de cera damunt sa cara, no fos cosa que En Barrufet hi bufàs i se'n anàs tot an el dimoni, com li succed a Na Francina.

Així va ésser que Na Bet no se despuia; només se va treure ses sabates per no fer renou per entrar dins sa cambra des *Corpet*.

Com cregué que eren devers les dotze, se'n hi va, troba sa porta just empesa, entra de puntes de puntes, i paupa qui paupa, topa an es lliit, e-hi extén ses mans i hi troba es cos d'una persona ajeguda. Encèn un misto i an aquest sa candelina, i me veu aquell mateix jove que hi havia vist Na Francina, d'una vintena d'anys, blanc i vermei, ben taitat de tot es còs, amb una cara lo més polida, dorm qui dorm.

No n'havia vist cap mai Na Bet de jove que li agradàs tant, i vos assegur que el se mirava ben arreu i amb tota l'ànima, sense reparar si li cauria o no cap gota de cera damunt aquella cara tan agradosa.

¿Què me'n direu? Ell n'hi cau una de gota de cera dalt sa cara d'aquell jove, tot d'una esclata un tro d'aquells més esquerdat i més ferests, Na Bet cau en terra des retgiró, pert el mon de vista; i, quant badà ets uis, se troba dins un camp ermàs, sense sebre-hi camí ni carrera. Esperà que vengués sa claror, se feu auba clara, sortí es sol, partí per allà on tenia es cap girat, i demanant demanant arriba a trobar Campanet.

Com es de ca-seua la veren, no hu volgueu sebre lo contents que se posaren.

Ella contà lo que li havia succeït, donant gracies a Deu perque de totes maneres n'era sortida viva i sencera.

Dissapte qui vé, si deu ho vol, i Maria, veurem com acabà això des *Corpet* des Pou d'En Gatell.

JORDI DES RECÓ.

Calvari amuat!

Tot fent sa via—cap al Calvari
Jesús demana—repositor:
¡Oh! si us servia—per reposar-hi,,
en fora alegre—mon pobre cor.
¡oh! si em volguésseu—per Cirineu
¿com seguiria—los vostros passos
tot ajudant-vos—a dur la Creu?

JACINTO VERDAGUER. pre.

Notícies de Manacor

Diumenge, es nostros *Al lots Guaites*, anaren a Binisalem, per assistir an es *Jurar sa Bandera* es camarades que allà tenen. La cosa anà molt bé. Persones distinguides pronunciaren eloquents discursos, enaltint sa institució i obres d'ets *Al lots-Guaites*. Es discurs més celebrat i aplaudit fonc el del P. Montoto, Prior del Convent de Manacor. Per acabatai feren un bon refresc.

Pareix que ja comensen ses segades d'ordis i civades; ses faves ja han donat a rebre, i n'hi ha que n'estàn prou contents, perque esperen que a redols se'n contràn coses grosses d'aqueix llegum enguany.

Demà a l'església de St. Vicens Ferrer e hi haurà festa de St. Jusep a intenció de devota persona. Predicarà al P. Marcell.

Demà hi haurà també a s'església de la Sta. Família, per ésser es quart diumenge de mes, missa de comunió a les vuit, i es vespre s'exercici de ses Capelletes amb plàtica.

—Ja veuen senyes que mos diuen que demà serà sa fira. Es vespre a sa *Bassa* tocarà sa música. ¡Alerta es qui han de baratar, vendre o comprar, que es mussol serà des qui l'agafarà. Per això ¡uis espolsats i fira són!

Es temps s'és posat molt calorós; pareix que mos trobam dins s'estiu de ple.

An es Collegi de la Puresa hi hagué aqueixa setmana passada una partida de funcions que donaren molt de gust a la gent. Ses nines que hi van a costura representaren composicions dramàtiques i recitaren poesies, se'n desferen com tot unes dones. Enhorabona a ses alumnes i a ses mestres i endavant les atxes!